

Juomisen feminiinisyydet eri-ikäisten suomalais- ja ruotsalaisnaisten kuvaamina

JENNI SIMONEN & JUKKA TÖRRÖNEN & CHRISTOFFER TIGERSTEDT

Johdanto

Alkoholinkäyttö on ollut maskuliinisuuden symboli (Lemle & Mishkind 1989, 214), mutta 1960-luvulta lähtien myös naisten juominen on lisääntynyt varsinkin Pohjoismaissa. Tämä on herättänyt keskustelua, ei vain naisten juomatapojen vaan myös heidän roolinsa muutoksista juomiskulttuurissa. Alkoholihan on mielletty yhdeksi merkittävimmistä sukupuoliroolien ja -identiteettien symboleista useissa yhteiskunnissa (Holmila & Raitasalo 2005). Tätä on selitetty sillä, että juomiseen liittyvät normit ja odotukset ovat vahvasti sukupuolisidonnaisia (Wilsnack & Wilsnack 1997). Länsimaissa miesten runsaan juomisen ja kyvyn juoda paljon sammumatta on nähty heijastavan oleellisia traditionaalisen maskuliinisuuden piirteitä, kuten riskinottoa, fyysistä kestävyyttä ja aggressiivisuutta. Naisilla runsas juominen on puolestaan yhdistetty ei-naiselliseen käytökseen, kuten seksuaaliseen siveettömyyteen, jonka on katsottu vaarantavan äidillistä käyttäytymistä sekä taipumusta huolenpitoon ja hoivaamiseen. Miesten juomisen kontrollointia onkin pidetty yhtenä keskeisistä traditionaalisista feminiinisistä rooleista. (de Visser & McDonnell 2011, 2; de Visser & Smith 2007, 601.) Erityisesti medialla on ollut keskeinen asema alkoholinkäytön sukupuolistereotyyppien ylläpitämisessä ja vahvistamisessa (mt.; Bogren

2011; Rúðólfsdóttir & Morgan 2009, 495).

Myös pohjoismaisissa alkoholitutkimuksissa naisia on ollut tapana rinnastaa miehiin ja miehiseen käyttäytymiseen. Alkoholinkäytön maskuliiniseksi piirteiksi on liitetty humalajuominen, avoin ja häpeilemätön asenne humalaan (Alasuu-tari 1985) ja arjen rajoja rikkova transgressiivinen juominen, jonka kaoottisuus pysyy kurissa ulkoisella kontrollilla (Mäkelä & Virtanen 1987; Pyörälä 1991; Helmersson Bergmark 2004).

Feminiiniseen alkoholinkäyttöön on taas luontevasti yhdistetty kontrolloitu juominen, humalan häpeäminen, hyvätapainen seurustelu, itsekontrolli sekä juomisen puitteiden ja tunnelmien korostuminen (vrt. Pyörälä 1991). Feminiinisen juomisen on katsottu liittyvän naisen perinteisiin rooleihin vastuunkantajana, hoivaajana ja kontrolloijana kodissa ja perheessä (Holmila 1988 ja 1992; Helmersson Bergmark 2004).

Kvalitatiiviset tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että juomiseen liitetyt motiivit, tyylit ja tavat voivat erota, ei ainoastaan sukupuolten välillä vaan myös sukupuoliryhmien sisällä (Törrönen 2005; Simonen 2011b ja 2012b). Tiedämme, että erityisesti nuorille naisille on viime aikoina tullut sallitummaksi hakea juomiseen tyyliä vaikutteita maskuliinisista juomistraditioista (Simonen 2011a ja 2011b; de Visser & McDonnell 2011; Measham & Brain 2005; Plant & Plant 2006; Rolfe & al. 2009; Lyons & Willot 2008), mutta sama pätee myös nuoriin miehiin. Myös heille on tullut houkuttelevammaksi ottaa juomiseensa vaikutteita feminiinisistä juomistyyleistä (Demant & Törrönen 2011; Simonen 2012a). Vaikka miesten ja naisten alkoholinkulutus on siis määrällisesti saattanut joiltakin osin lähentyä (esim. Helmersson Bergmark 2004; McPherson & al. 2004), juomisen femi-

Artikkelin tekemistä ovat rahoittaneet Alkoholitutkimussäätiö, Suomen Akatemia (137685) ja FAS (2008-0658). Suomessa aineiston keräsivät Jenni Simonen, Christoffer Tigerstedt ja Jukka Törrönen, ja Ruotsissa Josefin Bernhardsson, Maria Abrahamson, Eva Gunnarsson, Annelie Vernersson & Elinor Månsson.

niiniset ja maskuliiniset tyyli eivät välttämättä ole yhdenmukaistuneet. (Demant & Törrönen 2011; Maunu & Simonen 2010; Simonen 2012b.)

Tämä on kiinnostuksemme erityinen kohde: tarkastelemme juomiseen liittyvien sukupuolirepresentaatioiden tulkintojen vaihtelua suomalaisissa ja ruotsalaisissa naisryhmissä. Pääpainomme on feminiinisyysien (*femininities*) analyysisä, eli testaamme, onko naisten juomisen lisääntyminen rikastuttanut juomisen ja humalan maailmoja sekä synnyttänyt säröjä miehiseen juomisperinteeseen. Kohteiksemme valitsimme Suomen ja Ruotsin, koska kummankin maan modernisoituessa ja kaupungistuessa pyrkimys sukupuolten tasa-arvoon on ollut keskeinen poliittinen päämäärä (Julkunen 2010).

Feminiinisyys, maskuliinisuus ja sukupuoliesitysten moninaisuus

Alkoholitutkimuksessa feminiinisyys- ja maskuliinisuustermit on otettu käyttöön vasta viime vuosikymmeninä (esim. Lemle & Mishkind 1989; Helmersson Bergmark 2004), ja ne ovat lainaa nais- ja sukupuolentutkimuksesta (esim. Connell 1995; Beynon 2002; Sveningsson Elm 2009; Schippers & Grayson Sapp 2012). Feminiinisyys ja maskuliinisuus ovat suhteellisia käsitteitä, joiden sisällöt määritellään toistensa kautta. Maskuliinisuuteen on liitetty rohkeus, itsevarmuus, itsekeskeisyys, riskinotto, voima, vahvuus, fyysisuus, aggressiivisuus, järkevyyden ja itsenäinen suoriutuminen. Feminiinisyteen on puolestaan yhdistetty lempeys, tunteellisuus, empaattisuus, herkkyyden, huolenpito, hoivaaminen, myötätunto, suvaitsevaisuus, kuuliaisuus ja avuliaisuus. (Beynon 2002; de Visser & Smith 2007.)

Tässä artikkelissa lähestymme feminiinisyystä ja maskuliinisuutta määreinä, käyttäytymispoina ja tyyleinä, jotka tiettyssä ajassa ja paikassa mielletään naisellisiksi ja miehiseksi (vrt. Beynon 2002). Ymmärrämme sukupuolen esityksenä, jota tuotetaan ja tehdään sosiaalisissa instituutioissa ja arkisissa käytännöissä toistamalla, jäljittelemällä ja muokkaamalla sopivina pidettyjä feminiinisiä ja maskuliinisiä piirteitä (esim. West & Zimmermann 1987). Näin feminiinisiä ja maskuliinisiä identiteettejä voidaan pitää biologisen määräytymisen sijaan sosiokulttuurisina konstruktioina, joita ihmiset tuottavat toisilleen ja it-

elleen eri konteksteissa (Beynon 2002, 9). Koska feminiinisyydellä ja maskuliinisuudella ei ole niille ulkopuolista pysyvää perustaa, ihmiset voivat käyttäytymisessään tuoda esiin sekä feminiinisiä että maskuliinisiä ominaisuuksia ja muuttaa niiden luonnetta sukupuoliesityksinä.

Lähdemme liikkeelle siitä, että kulttuurisamme esiintyy useita vahvoja feminiinisyyskäsitteitä ja maskuliinisuuskäsitteitä, jotka eivät muodosta yhtä hierarkkista järjestelmää vaan esiintyvät toisilleen itsenäisinä ja vaihtoehtoisina naiseuden ja mieheyden malleina. Lisäksi oletamme, että yksi ja sama ihminen voi eri tilanteissa samastua feminiinisiin ja maskuliinisiin identiteetteihin, jotka tarjoavat kulttuurisesti mahdollisia tyyliä toimia näissä tilanteissa, mutta jotka eivät välttämättä muodosta johdonmukaista kokonaisuutta suhteessa toisiinsa.

Juomiseen liittyvien feminiinisyyskäsitteiden analysointi: aineisto ja menetelmät

Aineistomme koostuu vuosina 2007–2009 Suomessa ja vuosina 2009–2011 Ruotsissa kerätystä ryhmähaastatteluaineistosta. Aineisto sisältää korkeammin koulutettujen (akateeminen koulutus) ja vähemmän koulutettujen (ammattillinen opistotason koulutus) nais- ja miesryhmien haastattelut neljästä eri ikäryhmästä (suunnilleen 18–20 v, 25–30 v, 35–40 v, 50–60 v).

Korkeammin koulutetut naiset ja miehet ovat ammatiltaan opettajia ja opettajiksi opiskelevia (nuorin ikäryhmä). Haastateltavat valittiin tältä ammattialalta edustamaan tyypillistä keskiluokasta kulttuurista. Heidän oletettiin olevan työssä puolesta avoimia uusille suuntauksille ja virtauksille. Vähemmän koulutetuista ryhmistä naiset ovat perus- ja lähihoitajia tai alalle opiskelevia (nuorin ikäryhmä) ja miehet rakennusmiehiä ja sekatyöläisiä. Kyseisten alojen katsottiin edustavan perinteisiä feminiinisiä ja maskuliinisiä työväenammattiteitoja.

Ryhmähaastattelu (*focus group*) on tutkimusväline, jonka avulla voi koota ilmaisuvoimaita materiaalia siitä, miten ryhmä kollektiivisesti neuvottelee tutkittavasta ilmiöstä ja millaisen yhteisesti jaetun ymmärryksen se siitä muotoilee (Morgan 1996; Demant & Törrönen 2011). Muodostaessaan kollektiivista käsitystä tutkittavasta ilmiöstä ryhmän jäsenet hyödyntävät omia kokemuksiaan ja lainaavat laajempia median esil-

le nostamia ja kierrättämiä yhteiskunnallisia diskursseja ja kulttuurisia mielikuvia. Näin ryhmän vuorovaikutuksessa piirtyy esiin se, miten tietty ilmiö tunnistetaan ryhmän keskuudessa ja muotoillaan ryhmän jakamaksi tai kiistämäksi kollektiiviseksi totuudeksi (Demant 2008).

Suomessa ryhmähaastatteluja tehtiin 16, Ruotsissa 20. Suomessa ryhmäkeskusteluihin osallistui 87 henkilöä (naisia 52 ja miehiä 35) ja Ruotsissa 111 henkilöä (naisia 62 ja miehiä 49). Aineistot koottiin kummassakin maassa samoja periaatteita noudattamalla. Keskityimme tässä artikkelissa analysoimaan yksinomaan naisten ryhmähaastattelut, sillä koko aineiston alustavassa tarkastelussa kävi ilmi, että miesryhmien keskustelu ei tuonut juomisen feminiinisyyksien tarkasteluun ratkaisevasti uutta. Aineistomme on kuvattu tarkemmin taulukossa 1.

Haastatteluryhmät muodostettiin luonnollisista ryhmistä, joissa osallistujat tunsivat toisensa jo entuudestaan. Haastateltavien yhteystiedot saatiin ammattiliittojen, työpaikkojen ja koulujen kautta. Haastatteluryhmien muodostamiseksi otettiin yhteyttä avainhenkilöön, joka oli halukas osallistumaan haastatteluun ja keräämään muita haastateltavia ryhmään samalla alalla työskentelevistä ja saman koulutuksen saaneista kollegoistaan.

Haastattelut järjestettiin Suomessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kokoustiloissa, haastateltavien opiskelupaikoilla tai haastateltavan ryhmän työpaikalla Helsingissä ja lähialueilla. Ruotsissa haastattelut järjestettiin haastateltavien työ- tai opiskelupaikoilla Tukholman alueella. Tilanteisiin osallistui kummassakin maassa kaksi tutkijaa, joista toinen ohjasi ryhmäkeskustelua haluttuihin teemoihin ja toinen huolehti haastateltavien nauhoituksesta ja videoinnista. Haastattelut kestivät 50 minuutista kahteen tuntiin, ja nauhoitettu materiaali litteroitiin.

Haastattelurunko oli identtinen kummassakin maassa ja koostui osallistujien juomatapoja ja niiden muutoksia koskevista kysymyksistä muodostaen ajallisen jatkumon lapsuudenkokemuksista nykyhetkeen. Kysymykset käsittelivät haastateltavien lapsuusajan alkoholimuistoja, nykyisiä juomatapoja ja juomatapojen muutosta elämänsä aikana. Lisäksi haastatteluissa käytettiin virikekuvia kahdeksasta eri juomistilannekategorista: ruokajuomisesta, istuskelusta, massatapahtumiin liittyvästä juomisesta, puistopiknikis-

Taulukko 1. Aineisto

	Sukupuoli	Ikä (v)	Osallistujamäärä
SUOMI			
Korkeampi koulutus			
Haast. 1	N	18–20	5
Haast. 2	N	25–30	5
Haast. 3	N	30–40	5
Haast. 4	N	50–60	8
Alempi koulutus			
Haast. 5	N	18–20	8
Haast. 6	N	25–30	5
Haast. 7	N	50	5
Haast. 8	N	60	9
RUOTSI			
Korkeampi koulutus			
Haast. 9	N	18–20	7
Haast. 10	N	25–30	6
Haast. 11	N	35–40	8
Haast. 12	N	50–60	5
Haast. 13	N	50–65	6
Alempi koulutus			
Haast. 14	N	18–20	8
Haast. 15	N	25	6
Haast. 16	N	35–45	6
Haast. 17	N	50–60	5
Haast. 18	N	50–65	5

tä, yksinjuomisesta, bilettämisestä, rankasta juomisesta ja ongelmajuomisesta. Tässä artikkelissa analysoimme virikekuvien tuottaman materiaalin.

Virikekuvat voivat toimia haastatteluissa johdantolankoina, pienoismaailmoina tai provosoijina: *johtolankana* virike motivoi haastateltavia yhdistämään kuvan esittämän tilanteen osaksi laajempaa tapahtumaketjua, *pienoismaailmana* se kuvastaa haastateltavien omia juomatapoja esitetyssä tilanteessa ja *provosoijana* se kyseenalaistaa haastateltavien omaksumia tilanteeseen liittyviä totunnaisia käsityksiä (Törrönen 2001). Kuvat yksinään eivät määritä sitä, minkä roolin virike haastattelussa saa. Tämän kertoo kuvien ja haastattelukysymysten herättämä keskustelu. Haastattelutilanteessa haastateltavia pyydettiin tulkitsemaan kuvia kolmen kysymyksen varassa: 1) Mitä kuvassa tapahtuu? 2) Onko tilanne tuttu? ja 3) Kuinka tilanne jatkuu?

Jatkossa analysoimme virikemateriaalia kiinnittämällä huomiota siihen, millaisia juomisen feminiinisyyksiä haastateltavat kollektiivisesti tunnistavat ja konstruoivat kuvatulkintoissaan (vrt. Törrönen 2001, 211). Aluksi luimme koko aineiston läpi sitä silmällä pitäen, mitkä kuvista virittivät parhaiten keskustelua juomiseen liittyvistä feminiinisyyksistä. Tämän prosessin tuloksena päädyimme valitsemaan viiden kuvan tuotaman virikemateriaalin tarkempaan analyysiin. Näistä kuvista kuva 3 on kuvattu digikameralla naistenlehdessä, ja tässä prosessissa siitä on tullut kulttuurihistoriallista materiaalia. Muut käyttämämme kuvat ovat kollektiivista anonymia aineistoa. Ne on poimittu internetissä julkisesti saatavilla olevasta kuvamateriaalista.

Otamme analyysissämme vaikutteita Erving Goffmanin (1974) kehys-käsitteestä ja semioot-tisesta sosiologiasta (Törrönen 1999). Goffmanin (1974) mukaan kehys rakentuu kolmesta elementistä: 1) tilanteen määrittelystä, 2) tilanteen tapahtumakulun jäsentämisestä ja 3) vuorovaikutusosapuolten subjektiivisesta tavasta sitoutua ja osallistua tilanteeseen ja tapahtumiin.

Tilanteen määrittelyssä kiinnitämme huomiota kategorioihin, joilla haastateltavat nimeävät kuvan esittämän juomistilanteen ja antavat sille merkityksen. Tässä meitä kiinnostaa se, millaisia feminiinisiä ja maskuliinisia määreitä haastateltavat liittävät kuvassa näkyvän tilanteen osallistujiin, tekoihin, tapahtumiin ja tapahtumaympäristöön.

Tilanteessa esiintyvän tapahtumakulun jäsentämisessä tarkastelemme, millaiseksi tarinalinjaksi (Harré & Langenhove 1999) haastateltavat tulkitsevat kuvan esittämän juomistilanteen kehittyvän ja millaisia feminiinisiä ja maskuliinisia tapahtumaketjuja, sattumuksia, tavoitteita ja toimintatapoja he assosioivat toimintaan (vrt. Törrönen 1999).

Vuorovaikutuksen osapuolten subjektiivisessa tavassa sitoutua ja osallistua tilanteeseen ja tapahtumiin huomiomme kiinnittyy siihen, millä tavoin haastateltavat samastuvat tilanteeseen feminiinisenä, maskuliinisenä tai sukupuolineutraalina toimintana ja miten he liittävät sen osaksi totunnaista juomiskäyttäytymistään tai sulkevat sen siitä ulos.

Juomisen feminiinisyyksiä tulkitsevissa aineistolainauksissa haastateltavien anonymiteetti on suojattu tutkimuksen eettisten periaatteiden mukaisesti, ja haastateltavien nimet on korvattu pei-

tenimillä. Aineistolainaukset on eritelty merkittävällä haastattelumaa, haastattelun numero, haastateltavien ikäryhmä ja koulutustaso. Seuraavassa siirrytään juomiseen liittyvien feminiinisyyksien analyysiin.

Ryypäävät miehet ja feminiinisyydet

Ensimmäisessä kuvassa kaksi miestä juo kaljaa suoraan pullosta. Toisen miehen käsi on toisen hartioilla. Pöydällä näkyy useita kaljapulloja.

Otteessa 1 haastateltavat määrittelevät kuvan 1 viittaavan tilanteeseen, jossa juodaan paljon ja humalahakuisesti. Tässä kuten myös muissa naisten ryhmissä kuvaa tulkitaan pienoismaailmana, itsestään selvästi tunnistettuna todellisena tilanteena.

Ote 1

Kristina: Se on bussi joka tapauksessa, joka on matkalla johonkin -- Juovat Karhua, ja se on suomalais-ta olutta. Ne juo paljon ja ne ei voi niin hyvin seuraavana päivänä, ne tulee mekastamaan hirveän paljon
Eva: Ja kuseskelemaan paljon ulos
Kristina: Joo, täsmälleen
[Naurua]
Eva: Kaikkialle, kaikkialle
Märta: Ja bussin pitää pysähtyä koska ne juovat niin paljon ja ne räyhäävät --
Eva: Mä luulen et ne juo kilpaa -- "Nyt me juodaan 12 olutta täällä bussissa ennen kuin tullaan perille"
Lisa: Ja sitten niistä tulee ällöttäviä ja sitten ne haluu mielellään iskee tyttöjä
Eva: Noi on kuvottavia --
Kristina: Jalkapallohuligaanit matkalla johonkin
Märta: Joo, tismalleen --
Kristina: Mä voin kuulla kuinka ne mekastavat
Eva: Minä en halua olla tossa bussissa
Lisa: En minäkään
Joku naisista: Ehdottomasti ei
--

Kuva 1. Kaksi miestä juo kaljaa

H: Mitä luulette että sitten tapahtuu?

Eva: Ne nukkuvat tai sitten ne alkavat voida pahoin tai alkavat riitelemään

Lisa: Joku tappelu tulee illan aikana myös, vähintään yksi ja poliisi tulee varmasti jostakin syystä kun ne häiritsee muita tai tulee tappelu tai jotakin tai ne herätetään ja sitten ne heitetään ulos junasta tai bussista tai missä nyt ovatkaan (R, haast 12, 50–60 v, kork. koul.)

Otteessa 1 haastateltavat määrittelevät juomistilannetta kategorioilla ”juovat paljon”, ”mekastavat”, ”kuseskelevat ulos”, ”alkavat riitelemään” ja ”tulee tappelu”, joilla he täsmentävät tilanteen nuorten miesten maskuliiniseksi käyttäytymiseksi. He yhdistävät miehiin negatiivisia maskuliinisia määreitä. Haastateltavat olettavat juomistilanteen huipentuvan tarinalinjaan, joka päättyy väkivaltaan (jalkapallohuliganismiin, tappeluun tai bussista poistamiseen), ja assosioivat näin kuvan esittämään toimintaan maskuliinista aggressiivisuutta. Muutenkin nuorten miesten toiminta näyttää heistä tyyllittömältä ja kontrolloimattomalta, ja he rajaavat sen feminiinisen käyttäytymisen ulkopuolelle.

Ote 1 kuvaa tyyppillistä suomalaisten ja ruotsalaisten naisryhmien tulkintaa kuvasta 1. Naisryhmien tulkinnoissa kuvan esittämään toimintaan liitetään ei-feminiinisiä arvoja, ja juovat miehet yhdistetään rankkaan juomiseen – ”kännäämiseen” (S, haast. 2, 25 v, kork. koul.) ja kontrolloimattomaan juomiskäyttäytymiseen – ”örveltämiseen” (S, haast. 8, 60 v, alempi koul.)

Miehistä erottaudutaan ja heidät kuvataan ”känniäliöinä” (S, haast. 2, 25 v, kork. koul.) ja ”pubiruuuina” (S, haast. 6, 25 v, alempi koul.), jotka ovat ”epämiellyttäviä”, ”haisevat pahalle”, ”örisevät”, ”huutelevat” ja ovat ”limasii sikoja” (S, haast. 1, 20 v, kork. koul.). Miesten oletetaan yrittävän lähennellä naisia, mikä koetaan luotaantyöntävänä ”ne saa pakit kaikilta ja kaikki on just silleet et sääliittäviä” (S, Saara, haast. 2, 25 v, kork. koul.).

Negatiivisuus toistuu myös juomistilanteesta esitetyissä vaihtoehtoisissa tarinalinjoissa, joissa tilanteen tulkitaan päättyvän ”ryöstöön” (S, haast. 8, 60 v, alempi koul.), ”putkaan” (S, haast. 2, 25 v, kork. koul.) ”kaatumiseen” (S, haast. 6, 25 v, alempi koul.) tai ”alasti sammumiseen” (S, haast. 5, 20 v, alempi koul.). Näiden maskuliiniseksi miellettyjen määreiden myötä tilanne saa kielteisen leiman, ja se rajataan suomalaisten ja ruotsalaisten naisten ryhmissä ikään ja koulustaustaan katsomatta feminiinisen käyttäytymisen

ulkopuolelle: ”tää on mun mielest niinku sen näkönen reissu, et tällä reissulla ei oo kyllä yhtään naista” (S, Päivi, haast. 3, 30–40 v, kork. koul.).

Naisten kuvatulkinnossa esiintyy kuitenkin kiinnostavaa ikään paikantuvaa vaihtelua. Vanhimmissa suomalais- ja ruotsalaisnaisten tulkinnoissa kuvan esittämä rankan juomisen tilanne suljetaan kokonaan oman juomiskäyttäytymisen ulkopuolelle. Nuorempien naisten ryhmissä kuvasta erottautuminen liittyy tilanteen osallistujiin ja toimintoihin liitettyihin kielteisiksi ja maskuliiniseksi luonnehdittuihin piirteisiin, ei rankkaan juomiseen tai humaltumiseen sinänsä, jotta pidetään mahdollisena ja hyväksyttynä toimintana naiselle.

Seuraavaksi tarkastelemme, millaisiin tyyliihin ja piirteisiin feminiinisyys humalajuomistilanteissa yhdistyy.

Sammunut mies ja feminiinisyys

Kuvassa 2 näemme sammuneen miehen ja pöydällä suuren määrän kulutettua alkoholia. Kuvassa miehen vierellä on (hymyilevä) nainen. Kaikki naisryhmät lähtevät tulkitsemaan kuvaa 2, kuten kuvaa 1, pienoismaailmana vertaamalla sitä todellisiin tilanteisiin ja peilaamalla sitä omiin kokemuksiinsa.

Ote 2 kuvaa tyyppillistä naisryhmien tulkintaa kuvasta.

Ote 2

Ester: Täällä meillä on joku joka on väsynyt

--

Kristina: Voi luoja kuinka kamalaa

Märta: Hän on juonut yli rajojensa

Eva: Hänet täytyy vain raahata kotiin jollakin tavalla

Kuva 2. Nainen auttaa sammunutta miestä

Märta: Siinä on paljon laseja ja olutta juotuna
Kristiina: Kyllä, ei ole ollut kiva juhla
Eva: Ei hänelle [viittaa kuvan naiseen]
Ester: Kummastuttaa miksi hän hymyilee...?
Märta: Käy sääliksi häntä [naista] tässä kuvassa mun mielestä, kysymys on onks ne jonkun kotona vai...

--
H: Mitä luulette et tapahtuu seuraavaksi?
Märta: Se on rankkaa hänelle [naiselle], hänen täytyy yrittää saada apua ja saada hänet [mies] kotiin tai huolehtia tuosta jos se on hänen mies
Kristina: Hän on kyllä oikein paketti, hänet täytyy melkein kantaa
Kaikki: Kyllä
Märta: Tai häntä täytyy kiskoa
(R, haast. 12, 50–60 v, kork. koul.)

Otteessa 2 haastateltavat määrittelevät kuvan 2 viittaavan tilanteeseen, jossa mies ja nainen ovat viettäneet iltaa juhlissa, joko ravintolassa tai kotona, ja mies on juonut liikaa. Tilannetta kuvataan kategorioilla ”juonut yli rajojensa” ja ”voi luoja kuinka kamalaa”. Haastateltavat tulkitsevat kuvan juomistilanteen muodostavan surkuhupaisan tarinalinjan: mies on juonut itsensä sammuksiin ja menettäessään kontrollin tullut vaimon tai tyttöystävän huollettavaksi. Haastateltavat kategorisoivat tilanteen sukupuolijärjestyksen traditionaaliseksi maskuliinisuuden ja feminiinisuuden vastakkainasetteluksi, jossa mies juo ja menettää kontrollin ja nainen kantaa vastuun parisuhteesta ja siitä, että elämä jatkuu (esim. Holmila 1992).

Haastateltavat samastuvat otteessa 2 naiseen empaattisena huolenpitäjänä. Toisaalla kuvaa tulkitessaan he ryhtyvät myös miehen juomisen kontrolloijiksi: ”Juuri tämän takia minä rajoitan mieheni juomista tietyissä tilanteissa” (S, Hannele, haast. 7, 50 v, alemmin koul.).

Kuvan 2 juomistilannetta tulkitaan kuitenkin myös irrottautumalla perinteisestä alkoholikäytön sukupuoli- ja aineistossamme, josta ote 3 on esimerkki. Otteessa 3 naiset samastuvat miehen paikalle päähenkilöksi karnevalistisia piirteitä saavaan tarinalinjaan, jossa juomistilannetta kuvataan kategorioilla ”mennyt vähän yli”, ”villiintynyt ja tanssinut hulluna” ja ”on oksentanut”.

Ote 3

Heidi: Siinä voi olla että on uudenvuoden juhlat olut tai jotkut ja toi on pariskunta ja toi on sit vaan sammunut

--
Saara: Must näyttää et sillä on ollut bileet ja on mennyt vähän yli
Veera: Sillä on käynyt köpelösti
Taina: Juonut boolia vähän liikaa ja siihen kaljaa ja sitten viiniä ja skumpkaa vähän

Hanna: Tehty vähän turhan tiukkaa boolia
Heidi: Ja sitten oksennettu
Hanna: Meinasin just sanoo, et kyl se on oksentanut ainakin kerran jo
Taina: Käyty saunomassa ja

--
Saara: Vai onks se villiintynyt ja tanssinut ihan hulluna?
Taina: Toi on semmonen tilanne joka käy jokaiselle meistä joskus
Saara: Niin on
Veera: Varmasti
Taina: Joo, en edes yritä valehdella
Veera: Se on totta, sen kyllä kokee joskus
Hanna: Mut ehkä nykyään harvemmin
Saara: Tosta talutetaan sänkyyn nukkumaan ja naureskellaan aamulla että haa
Hanna: Ja seuraavana aamuna kaverit soittelee: ”Haa, haa onko paha olo...”
Taina: Ja sit se muistaa taas kolme kuukautta eteenpäin että enpä ota viinaa
Saara: Kuukauden
Veera: Se muistaa viikon
(S, haast. 2, 25 v, kork. koul.)

Otteessa 3 naista ei kategorisoida vain miehen juomisen hoivaajaksi tai kontrolloijaksi vaan myös itsenäiseksi alkoholinkäyttäjäksi, kuten myös toisaalla naisten keskustelussa, jossa kuvan naisen tulkitaan olevan humalassa: ”Mut sekin on humalassa toi nainen” (S, Sanna, haast. 6, 25 v, alemmin koul.).

Näin naiset omaksuvat toimintaansa perinteisesti maskuliinisina pidettyjä piirteitä. He saattavat juoda rankasti, humaltua, menettää kontrollin ja jopa sammua, mutta tämä tapahtuu perinteisillä feminiinisillä areenoilla ja tyyleillä. Esimerkiksi otteessa 3 haastateltavat yhdistävät sammumistilanteen ”hulluna tanssimiseen” ravintola- ja klubiympäristössä.

Aineistossamme erityisesti nuoret suomalaisnaiset keskustelevat humaltumisesta ja sammumisesta leikkillisesti (vrt. Simonen 2011b ja 2012a; Raitasalo & Simonen 2011). He näyttävät mieltävän humalan myönteisemmin kuin samanikäiset ruotsalaisnaiset samastumalla myös kuvan esittämään sammuneeseen mieheen.

Humaltuminen ei kuitenkaan näissäkään tilanteissa vaikuta lakkauttavan huolenpitoa feminiinisenä piirteenä (esim. Jaatinen 2000). Kuten otteesta 3 on luettavissa, hoivan kohteeksi tulevat naispuoliset – ei miespuoliset – kaverit ja kanssajuhlijat, jotka kontrollin menettäessään talutellaan kotiin nukkumaan. Näin perinteinen mieheen kohdistunut vastuurationaalisuus (esim. Nätkin 1986), joka esiintyy aineistossamme vahvana iäkkäämpien suomalais- ja ruotsalaisnaisten kuvatulkinnossa, muuttaa nuorempien haas-

tateltavien kokemusmaailmassa muotoaan ja sa uusia laadullisia puolia (Simonen 2011b). Tässä esiintyy kuitenkin ikään liittyvien erojen lisäksi aineistossamme kansallisia eroja.

Suomalaisnaiset näyttävät samastuvan huolenpitäjän ja kontrolloijan rooliin ruotsalaisnaisia vahvemmin. Tätä selittää se, että vanhemmilla ruotsalaisnaisilla on aineistomme perusteella suomalaisia naisia enemmän kokemusta juomisesta ja he ovat osallistuneet enemmän yhteisiin juomistilanteisiin miesten kanssa. Tämän vuoksi he eivät ota miehestä huolehtimista tai miehen juomisen rajoittamista yhtä vahvasti vastuulleen.

Kun naiset sitten juovat rankasti ja humaltuvat eli ottavat toimintaansa perinteisesti maskuliinisina pidettyjä piirteitä, mitä seurauksia tällä on naisellisuudelle? Seuraavaksi tarkastelemme, millaisia feminiinisiä ja maskuliinisia määreitä haastateltavamme liittävät naisten humalajuomiseen.

Kotityöt ja feminiinisyys

Kuvassa 3 nainen makaa sohvalla ja juo viiniä pullon suusta ja mies huolehtii keittiössä kotitöistä. Kuva esittää naisen perinteisellä miehen paikalla sohvalla ja miehen naisen roolissa kattaoksen, tiskien ja ruuanlaiton parissa. Kuvaa tulkitaan naisryhmissä provosioijana, joka haastaa naisten ja miesten rooleihin liitettyjä totunnaisia käsityksiä ja piirtää esiin feminiinisyteen ja maskuliinisuuteen liittyvien normien rajoja. Perinteisen sukupuolijaon nurinkääntäminen synnyttää aineistossamme useita erilaisia tilannemäärittelyjä ja tarinalinjoja.

Miehen paikan ottanut nainen rentoutuu ja humaltuu tyylikkäästi

Otteessa 4 kuva 3 tulkitaan tilanteeksi, jossa nainen juo ja rentoutuu. Tilannetta määritellään kategorioilla ”vaimo vetää perseitä” ja ”naiset rentoutuu”.

Ote 4

Hanna: Juokse nainen yksikseen siellä jotain viinaa
Taina: Ja mies tiskaa
Heidi: Niin toi on miten naiset rentoutuu
Hanna: Makaa sohvalla
Veera: Tässä on nyt roolit vaihdettu
Hanna: Niin toisinpäin, totta joo, niinku että vaimo vetää perseitä
Taina: Aika kulunut siis sillä lailla mun mielestä mainos, että mun mielestä ainakaan en näkis mun ikästen perhe-elämässä enää tommosta, niinku käännettynä

toisinpäin roolit, että mies makais ja jois kaljaa ja nainen tekis kotityöt. Aika kulunut meidän ikäsiltä – – Saara: Vähän niin kun huono vitsi, vanha vitsi (S, haast. 2, 25–30 v, kork. koul.)

Otteessa 4 nuoret naiset määrittelevät kuvan 3 viittaavan naisen itsenäiseen omaan aikaan ja hedonistisiin nautintoihin (vrt. Törrönen & Juslin 2009; Nykyri 1996; Simonen 2011a ja 2011b; Measham & Brain 2005; Rúðólfssdóttir & Morgan 2009, 498; Lyons & Willot 2008, 709). Kuva yhdistetään tarinalinjaan, jossa alkoholi rentouttajana ja muiden yksilöllisten tarpeiden toteuttajana on arkipäivää. Ryhmässä ei provosoiduta asetelmasta, joka kääntää perinteisen sukupuolijärjestyksen nurinpäin. Haastateltaville kuva 3 on asetelmaltaan pikemminkin kulunut, millä he viittaavat siihen, että perinteiset sukupuoliroolit yksityisen piirissä ja juomisessa ovat jo aikoja sitten murtuneet. Heille kuvan nainen näyttättyy itsenäisenä alkoholinkäyttäjänä, joka voi luontevasti humaltua: ”vaimo vetää perseitä”, kuten Elina toteaa. Näin tässä ryhmässä feminiinisyys ja maskuliinisuus ymmärretään joustavina ja ei-vastakkaisina.

Naisen humalaan assosioidaan kuitenkin feminiinistä tyylikkyyttä, joka poikkeaa maskuliinista örveltämisestä:

Ote 5

Kaarina: Et jos siinä ois mies sohvalla ja nainen kantais tiskejä niin se miehän olis siellä ihan silmä poskella ja örisis mutta toihan on niin kun tyylikäs nainen
Lyyli: Kaunis nainen

– –

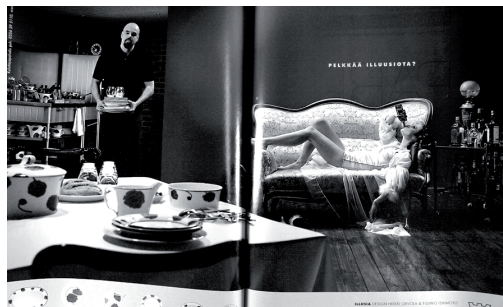
Kaarina: Siis toi nainen ryyppää tyylikkäästi ja hallitsee ton homman elegantisti.

Siis se on tyylikäs silloinkin, ja mies tuolla niin kun uurastaa, raataa. Mutta jos se olis toisinpäin niin mies örvelöis siinä ja nainen niinku...

Irmeli: Kiukkusena laittais

Helena: siistinä ja kiltinä

Kuva 3. Nainen juo alkoholia sohvalla ja mies tekee kotitöitä

Kaarina: [Jatkaa] ...siisti nainen siivois, et jos nainen ryypää niin se hoitaa sen kumminkin niin kun upeesti ja seksikkäästi ja tyylikkäästi (S, haast. 4, 50–60 v, kork. koul.)

Otteessa 5 juova nainen kuvataan kauniina, eleganttina ja seksikkäänä erotuksena miehestä, joka juopuneena kuvitellaan iljettäväksi örisijäksi. Femininiisyyteen liitetty ulkonäöstä huolehtiminen ja naisellisuuden korostaminen siirtyvät haastateltavien assosiaatioissa humalajuomiseen. Myös feminiinisenä piirteenä pidetty emotionaalisuus ilmaantuisi naisen ominaisuudeksi ja ilmenisi kiukkuisuutena, jos nainen ja mies vaihtaisivat kuvassa paikkaa.

Miehen paikan ottanut nainen alkaa ostaa parisuhdepalveluja

Vaikka otteen 4 nuoret naiset pitävät kuvan 3 sukupuoliroolien nurinkääntämistä kuluneena vitsinä, ei tämä näytä pitävän paikkaansa, kun tarkastelemme kuvan vastaanottoa vanhempien naisryhmien keskuudessa. He provosoituvat kuvasta ja liittävät sen kolmeen eri tarinalinjaan.

Otteessa 6 perinteisten sukupuoliroolien nurinkääntäminen näyttyy haastateltaville mahdolltomana. Siinä kuvaa 3 tulkitaan hämmennyneinä ja tilannetta, jossa nainen nauttii kotona alkoholia sohvalla ja mies tekee kotitöitä, määritellään kategorioilla ”absurdi”, ”epämääräinen”, ”tää on tätä nykyaikaa” ja ”tilattu mies”.

Ote 6

Senni: Toi on vähän absurdi kuva, tuollasta palvelua vois...

Mette: Me ei tunneta

Rauha: [jatkaa Sennin lausetta] ...ostaa rahalla

Maaret: Tää on tätä nykyaikaa, nainen makaa sohvalla ja mies

Mette: Se on se ikä, niin kun mä oon aina sanonut, jos aikoo saada niin pitää maksaa

Rauha: Jos nainen makaa sohvalla ja juo pullon suusta niin ei sen aviomies tee tuommosta vaan sillon se on joku tilattu mies

Mette: Iltapäiväkahvimies

Rauha: No joo

Senni: Niin ja naisella on hepenet päällä

Maaret: Tää on nykyaikaa kato

--

Maaret: Tää on tätä nykyaikaa kato. Nainen juo ja mies [palvelee], outo tilanne

Mette: Kato on Suomessa kuvattua kun on toi Arabian astiasto

Eevi: Mä en ymmärrä tommosta kuvaa ollenkaan. Ei voi olla mahdollista

H: Ei voi olla mahdollista?

Eevi: Ei voi olla, ainakaan mun mies

--

Rauha: Enkä mä haluais tuohon mitenkään pyrkiä, mun mielestä toi ei oo mitenkään tavottelemisen arvosta

--

Mette: Joo, ei tommosta oikeen ymmärrä. Nyt tuli tää ikä sitä ei ymmärrä

(S, haast. 4, 50–60 v, kork. koul.)

Otteessa 6 haastateltavat antavat ymmärtää, että nainen, joka ottaa miehen paikan, eikä kannu vastuuta kodista, muuttuu maskuliiniseksi muukalaiseksi, joka on kiinnostunut vain omista nautinnoistaan ja alkaa ostaa parisuhdepalveluja. Näin tilanne yhdistetään tarinalinjaan, jossa perinteisten feminiinisten velvollisuuksien sivuuttaminen leimaa naisen huonoksi. Tämän ryhmän kulttuurissa mielikuvissa feminiinisyys liittyy kodinhoitoon ja vastuunkantoon. Jos nainen alkaa vastuullisuuden sijaan korostaa avoimesti miehisen kaltaista vapautta, nautintoa ja rajojen ylittämistä (vrt. Törrönen & Juslin 2009), hän menettää feminiinisyytensä. Hän muuttuu rahamieheksi, joka käy töissä ja on kiinnostunut tyydyttämään vain omat tarpeensa ryypäten ja tilaten seuralaispalveluja. Vastaavasti mies, joka tekee kotitöitä keittiössä, menettää maskuliinisuutensa. Häntä ei enää mielletä aviomieheksi vaan ostetuksi ”iltapäiväkahvimieheksi”.

Miehen paikalla olevasta naisesta tulee murheellinen

Kuvaa 3 tulkitaan aineistossamme myös tilanteena, jossa nainen juo suruunsa, koska hän on menettänyt paikkansa keittiössä ja aviosuhde on kylmä. Kuvaa määritellään kategorioilla ”hylätty”, ”turhautunut”, ”juo suruunsa” ja ”haluaa vietellä”.

Ote 7

Marit: Juo viiniä joka tapauksessa

Linda: Hylätty, kyllä, menee tonne sit...” taidanpa hoitaa itseäni kyllä tällä vinkulla”, hänhän on turhautunut

Andrea: Hän ehkä juo suruunsa koska hän [mies] on ottanut keittiön haltuunsa

Linda: Hän haluaa vietellä miehen

Britt: Mies välittää vaan posliineista

[Naurua]

Andrea: Joo, niin se on

--

H: Mitä luulette että sitten tapahtuu?

Beat: No nainen jää sohvalle ja mies käy nukkumaan

Linda: Tai sitten hän [nainen] viettelee jonkun muun

Joku naisista: Luuletko niin?

Beat: Ei, hän on liian humalassa, ei hän onnistu siinä, hän on jo liian humalassa

--

Linda: Siinä käy niin, että hän nousee, hän miettii ja nousee ja pukee päälleen jotain rajua ja lähtee ulos
Lena: Kun hän on laskenut pullon alas
Linda: Hän ei anna miehen nujertaa itseään.

—
Linda: Hän menee ulos myöhään
(R, haast. 16, 35–45 v, alemmin koul.)

Keski-ikäiset naiset mieltävät otteessa 7 naisen surulliseksi ja turhautuneeksi, sillä hänellä ei ole enää paikkaa keittiössä, jonka on ottanut haltuunsa mies, joka on kiinnostunut vain astiastosta. Tilanne kuvitellaan tarinalinjaksi, jossa nainen lievittää juomisella suruaan ja hakee mielihyvää, jota ei saa parisuhteesta ja lähtee lopuksi päihtyneenä ulos osoittaen mieltään välinpitämättömälle miehelle.

Tulkinnassa naisen yhdistyy perinteisesti miestapaisena pidettyä käyttäytymistä, jossa humallutaan ja jossa alkoholilla huuhdotaan alas murheita ja lievitetään surua. Toisaalta hänen toimintaansa yhdistyy myös feminiinistä vietteilyä, eroottista pukeutumista sekä turhautumista ja mielenosoittamista eli piirteitä, joita perinteisesti on pidetty feminiinisinä. Näin tarinalinja liittyy naisen alkoholinkäyttöön sekä feminiinisiä että maskuliinisia määreitä.

Miehen paikan ottanut nainen alkoholisoituu

Kuvasta 3 esiintyy aineistossamme vielä yksi tulkinta, jossa usein maskuliinisuuteen yhdistetty juomisen ongelmallisuus korostuu vielä vahvemmin:

Ote 8

Sylvia: Viinipönikkä, mä uskon että siitä on seurannut paljon naisten alkoholismia —
Rut: Mies on kunnollinen, naisraukka ei tiedä, hän on lähes alkoholisti
Sylvia: Kyllä varmasti
Rut: Hän on ehkä jo alkoholisti
(R, haast. 18, 50–65 v, alemmin koul.)

Otteessa 8 haastateltavat määrittelevät kuvan tilanteeksi, jossa alkoholia juova nainen on alkoholisti ja mies kunnollinen ja moitteeton kotitöiden tekijä. Nainen, joka ottaa perinteisen miehen position eli juo alkoholia sohvalta, tulkitaan otteessa 8 vapautensa menettäneeksi naisraukaksi. Näin tilanne kuvataan tarinalinjaksi, jossa juominen ilmentää naisen juomisen patologisuutta. Toiminta, joka miehelle näyttäytyy positiivisena vapauden ilmaisuna, luokitellaan naiselle negatiiviseksi ja ongelmalliseksi (ks. Holmila 1992, 14).

Kun vertaamme, millä tavoin nämä neljä tarinalinjaa esiintyvät aineistossamme, voimme päätellä, että perinteisillä sukupuolinormeilla ja -käsitksillä on edelleen vahva asema haastateltavien alkoholinkäyttöön liittyvässä kulttuurisissa mielikuvissa. Kotityöt määrittyvät yhä vahvasti feminiiniseksi vastuiksi ja kotona humaltuminen maskuliiniseksi vapaudeksi. Vain nuoret naisryhmät ja muutama vanhemmista naisryhmistä liittyvät kotona ja parisuhteessa humaltumiseen feminiinisiä piirteitä. Ero nuorten ja vanhojen naisryhmien välillä on merkittävä. Jos nuoret naiset käsittävät sukupuoliroolit joustavina ja avoimina, vanhat naiset ymmärtävät ne perinteiseen sukupuolijärjestykseen sidottuna. Kun nuoret naiset katsovat, että kuvan 3 nainen voi symboloida naisen uudenlaisia vapauksia ja nautintoja, vanhemmille naisille tällaiset vapaudet ja nautinnot eivät näyttäydy lainkaan haluttuina tai toivottuina. He samastuvat naistapaisiin rooliodotuksiin sekä traditionaaliin sukupuolen mukaisiin rutiineihin ja velvollisuuksiin ja torjuvat naisen esittämisen itsenäisenä, nautinnonhaluisena alkoholinkäytön subjektina (emt). Kanta on vahva ja yksimielinen: ”Viis vaimoo ilmottaa ettei tommosta ole” (S, haast. 7, 50 v, alemmin koul.).

Juhliminen ja feminiinisyys

Kuvat 4 ja 5 esittävät nuoria aikuisia ravintolan tanssilattialla. Kuvassa 4 näkyy nuoria miehiä ja naisia. Kuva 5 asettaa nuoret naiset tilanteen keskiöön.

Naisten feminiininen hauskanpito keskenään

Nuorten keskuudessa kuvia 4 ja 5 tulkitaan bilettämisilanteina, jossa kaverit pitävät hauskaa ravintolassa (vrt. Törrönen & Maunu 2006). Kuvat tulkitaan pienoismaailmoiksi, jotka heijastelevat haastateltavien omia juomatapoja ja juomiseen liitettyä feminiinisyttä. Otteessa 9 juhlimistilanne mielletään naisten keskinäiseksi hauskanpidoksi määrittelemällä sitä kategorioilla ”tyttöjen ilta” ja ”pidetään yhdessä kiva”.

Ote 9

Taina: Semmosta meininkiä ”pidetään yhdessä kiva” et mun mielestä ei välttämättä, pääasia ei oo, ne ei iske —
Taina: Mulle tulee mieleen mun vanha kaveriporukka, jonka kans me käydään... meitä on 7 tyttöä ja just sen näkönen et me nähään kaks kertaa vuodessa — ni just

Kuva 4. Nuoret tanssivat ja juhlivat ravintolassa

sen näköstä et lähetään ja pidetään hauskaa, siinä voi olla just et suurin osa seurustelee ja et jotkut on tommosii flirttejä mut mun mielestä enemmänki et keskenään pidetään hauskaa.

--

Saara: Mäkin epäilen et menee sitte kotiin
Siru: Niin se voi olla että lähtee juhlista yhdessä, et siinä viihtyy et ei se ookaan iskumeininkii (S, haast. 2, 25 v, kork. koul.)

Otteessa 9 käydään neuvottelua juhlimisen tarinalinjan luonteesta, siitä yhdistyykö feminiinisyys kuvassa seuran hakemiseen vai naisten keskinäiseen yhdessäoloon ja hauskanpitoon. Ryhmässä päädytään jälkimmäiseen tarinalinjaan ja bileillan tulkitaan päättyvän naisten kotiinläh- töön. Haastateltavat samastuvat juomistilanteeseen ja identifioituvat tanssiviin ja hauskaa pitäviin naisiin, toimintaan, joka mielletään tyy- pilliseksi tavaksi viettää viikonloppua kavereiden kesken.

Feminiininen flirttailu juomisessa

Ote 10 konkretisoi puolestaan tarinalinjaa, joka edellä kilpaili naisten keskinäisen hauskanpidon kanssa sille alisteisena sivujuonteena, kehkeyty- en tässä itsenäiseksi tarinalinjaksi, jossa tilannet- ta määritellään kategoriolla ”kaikki humalassa”, ”vedetään rivissä shotteja baaritiskillä”, ”tanssi-

Kuva 5. Nuoret naiset pitävät hauskaa

taan pöydillä”, ”nipistellään tarjoilijoita pyllyst- tä”, ”ollaan huomionhakusia” ja ”haetaan seura- ra”.

Ote 10

Satu: Ja tol voi olla jotain tavoitteita just että joku pi- tää tavata tai jonkun kaa haluu jutella, kyl mie voin sa- noo et mie löydän itteni tuolta

Mervi: Mä voin sanoo, et noi on kaikki humalassa puolen yön jälkeen

Nelli: On

Satu: Ja sit tanssitaan pöydillä ja vedetään just niitä shotteja jossain rivissä baaritiskillä, nipistellään tarjo- ilijoita pyllystä

Mervi: Ollaan tosi huomionhakusia ja voidaan ottaa pohjia ennen kuin lähetään tonne et ei tonne ees sel- vin päin tulla tohon tilanteeseen

Satu: Ja noi kaikki kuvittelee et noi kaikki kattoo just niitä silleen, niin siis tytöt nimenomaan

--

Mervi: Tytöt käy meikkaamassa vessassa kesken illan
Susa: Ja sit ne on myös silleen huolettomia, et ne myös kokee ittensä tosi näitksi

H: Ja miten se jatkuu?

Nelli: Sielt ehkä haetaan jotain seuraa, yhen illanjut- tuu tai sitte jotain pidempiaikasta

Susa: Tavote olis päästä johonkin muualle kuin kotiin yks tai vähintäänkin sitten roudata joku kotiin (S, haast. 1, 20 v, kork. koul.)

Otteen 10 tarinalinja kietoutuu juomisen ja nai- sellisuuden korostamisen ympärille sekä pyrki- mykseen päästä kanssakäymiseen vastakkaisen sukupuolen kanssa baari-iltaa vietettäessä. Tässä tarinalinjassa maskuliinisena pidettyyn runsaa- seen juomiseen ja humaltumiseen yhdistyy pe- rinteistä feminiinisyttä. Naisellisuutta koroste- taan pukeutumisella, eleillä, flirttailulla ja leikit- telyllä, ja päämääränä on seuran hakeminen. Juh- lintaan liittyy nautinto ja irtiotto, jossa femini- nisyttä ilmaistaan myös rohkean eroottisen toi- mijuuden kautta (vrt. Törrönen & Juslin 2009; Demant & Törrönen 2011).

Nykynuorten arveluttava juhliminen

Vanhemmilla naisryhmillä ei ole kuvien 4 ja 5 esittämistä tilanteista omakohtaisia kokemuksia ja he lähestyvät niitä hyödyntämällä mediassa esiintyneitä nuoria leimaavia stereotyyppioita. He tulkitsevat kuvia pienoismaailman sijaan johtolankoina yhdistämällä niiden esittämät tilanteet uusiin yllättäviin yhteyksiin.

Ote 11

Hedda: Tämä näyttää kyllä ravebileiltä vai mikä tämä on. Just niin, täältä voi hyvin löytyä myös muita huumeita. Näyttää olevan paljon väkeä ja on hämäävä Ulrika: Kyllä

Hedda: On vähän pimeää

Helga: No sitä en tiedä, sehän näyttää enemmän...

Hedda: ...vähän sekakäyttöä

Ingrid: Mitä sanoit Hedda? Että se...

Hedda: ...voi olla vähän sekakäyttöä tuolla

(R, haast. 17, 50–60 v, alemmin koul.)

Otteessa 11 kuvien 4 ja 5 tilanteet tulkitaan ”ravebileiksi”, tarinalinjaksi, jossa hauskanpitoa leimaa laittomien päihteiden ja sekakäytön synnyttämät negatiiviset konnotaatiot. Kuvien tilanne koetaan vieraana, eikä se kutsu esiin haluttuina pidettyjä naiseuden määreitä.

Myös otteessa 12 haastateltavat liittävät kuviin 4 ja 5 vain kielteisiä mielikuvia määrittelemällä niiden esittämää tilannetta kategorioilla ”loputonta melua”, ”loputonta sahaamista”, ”loputonta hikeä” ja ”loputonta alkoholin juomista”.

Ote 12

Hilkka: No nää on niitä nuorten bileitä, reivit vai mitä ne oikein on

Helena: Toi on semmonen paikka missä en koskaan haluis olla

Riitta: Sillä on pullo kädessäkin oikein

H: Minkä takia?

Helena: Siellä on kuuma, hirvee melu, siellä on hikistä ja kaikki vaan niinku humalassa

Impi: Ja siellä ei ees kuule puhetta ei mitään, ne vaan hytkyy

Aino: Siis me haluamme keskustella

Impi: Tää on tilanne joka puuttu meidän nuoruudesta

Riitta: Ei todellakaan ollut tällasta

H: 60-luvulla ei ollut tollasta

Helena: Niin ja toi on ihan semmosta jos mä oon nyt ymmärtänyt niin kuin ymmärrätte että en juurikaan noissa paikoissa ole käynyt, niin mä oon ymmärtänyt et se on semmosta loputonta melua ja loputonta sahaamista ja loputonta hikeä ja loputonta alkoholin juomista, niinku semmonen paha olo, happee ja tilaa

Aino: Kun nehän tanssiinkin silleen et saattaa 5–6 tyttöä, ne ei tiedä paritansseista mitään. Poika tulee hakemaan ja hmm, hmm [kieltävästi] ja ne vaan hytkyy ja niinku voi olla tytöt ja pojat keskenään ja ihan miten vaan, et ei oo ees sitä paria jonka kans pidellään

Alli: Mulle on esimerkiksi Hesperian yökerhossa opiskeluaikana tultu sanomaan että naiset ei sitten saa tanssia yksin – et se oli sitä 60-, 70-lukua kun ei vielä saanut tehdä. Nyt se on ihan selvä että jos tekee mieli tanssia niin sinne vaan, kaksin tai kolmin että ei sillä oo mitään väliä

(S, haast. 4, 60 v, kork. koul.)

Otteessa 12 vanhemmat naiset tulkitsevat kuvien 4 ja 5 viittaavan nykynuorten juhlintaan vastaakohtana heidän omaan nuoruuteensa. He vierasvat tanssilattioiden kuumuutta, melua ja tiivistä tunnelmaa ja edellyttävät juhlimiselta tanssimisen ohessa keskustelevaa kommunikointia. He arvostavat miehen kanssa tanssittuja paritansseja eivätkä tunne feminiinistä nykyjuhlintaa, jossa naiset samanaikaisesti juovat ja tanssivat joko yksin tai keskenään. Heidän kokemuksissaan juhliava nainen ei ole miehestä irrallinen yksilö (vrt. Simonen 2011b). Juhlinta edellyttää sidettä mieheen – miesparia, joka vie.

Verrattaessa kuvien 4 ja 5 vastaanottoa ryhmiemme keskuudessa, käy selväksi, että nuorisessa suomalais- ja ruotsalaisnaisten ryhmissä naisten keskinäinen juhlinta, flirttailu ja iskeminen liitetään luontevasti juomisen feminiiniseen identiteettiin toisin kuin vanhempien naisten ryhmissä. Suomalaisien ja ruotsalaisten nuorten naisten ryhmät kuitenkin eroavat toisistaan erityisesti sen suhteen, millä tavoin julkisessa tanssimistilanteessa voi humaltua. Nuorten suomalaisnaisten tulkinnassa humalatilaa ja runsaan juomisen mahdollisuus tai haluttavuus tuodaan vahvemmin esiin ”noi on kaikki humalassa” (S, haast. 1, 20 v, kork. koul.) ja ”ne haluu humaltuu” (S, haast. 2, 25 v, kork. koul.). Vaikka myös ruotsalaisten nuorten naisten ryhmissä humala on esillä, korostetaan ryhmissä vahvemmin juomisen rajoittamista (R, haast. 10, 25–30 v, kork. koul.) ja juomattomuutta ravintolaympäristössä (R, haast. 14, 18–20 v, alemmin koul.; R, haast. 9, 18–20 v, kork. koul.).

Vanhemmille naisryhmille kuvien 4 ja 5 tilanne näyttäytyy vieraana. Vanhemmat naisryhmät arvostavat juhlimisen yhteydessä feminiinisyyttä, jossa melun, alkoholin ja tiiviin tunnelman sijaan on tilaa keskustelulle ja hillitylle seurallisuudelle. Tanssit tanssitaan miehen kanssa paritanssina, hyvään vanhan ajan tapaan, eikä feminiinisyydessä haeta tilaa miehestä erilliselle naisten keskinäiselle hauskanpidolle.

Johtopäätökset: juomisen feminiinisyksien moninaisuus

Analyysimme tuo esiin useita juomisen feminiinisyksiä, joissa alkoholinkäyttö yhdistyy itsekontrolliin, huolenpitoon, rentoutumiseen, mielihyvään, vapauteen, nautintoon, hauskanpitoon, juhlintaan, humalaan, seksuaalisuuteen, flirttailuun, parinhakuun, murheisiin, kontrollin menetykseen ja riippuvuuteen.

Analyysin perusteella haastateltavien konstruoimissa juomisen feminiinisyksissä näkyy sukupuoleen, ikään, koulutukseen ja kansallisuuteen liittyviä eroja. Erityisesti ikä näyttää selittävän sitä tapaa, jolla juomiseen liittyvää feminiinisyttä konstruoidaan. Vanhemmilla naisilla feminiinisyiden kulttuurisissa mielikuvissa alkoholinkäyttö kytkeytyy vahvasti huolenpitoon ja kontrolliin, eli perinteisiin feminiinisiin pidettyihin arvoihin (vrt. Simonen 2011b). Tämä näkyy analyysissä vanhempien naisten luontevana samastumisena naisen rooliin juopuneen miehen hoivaajana ja juomisen kontrolloijana. Perinteisiin rooliodotuksiin sitoutuminen tulee esiin myös traditionaalisia sukupuolirooleja kääntävän kuvan 3 tulkinnassa, jossa naisen esittäminen itsenäisenä nautinnonhaluisena alkoholinkäyttäjänä ja miehen esittäminen kodin vastuunkantajana torjutaan mahdottomana.

Nuorempien naisten konstruoimissa juomisen feminiinisyksissä alkoholinkäyttö yhdistyy huolenpidon ja kontrollin ohella – ja niitä vahvemmin – moniin piirteisiin, kuten humalaan, vapauteen, mielihyvään, flirttailuun, seksuaalisuuteen ja yksilöllisyyteen (vrt. Demant & Törrönen 2011; Simonen 2011b). Nuorilla naisilla erityisesti nautinto ja vapaus näyttävät tässäkin aineistossa korostuvan juomisen feminiinisyiden määrittäjinä, kuten on havaittu myös aihetta käsittelevissä kansainvälisissä tutkimuksissa (esim. Measham ja Brain 2005; Rúðólfsdóttir & Morgan 2009). Nuorten naisten samastuminen kaikkiin kuvien esittämiin naisrepresentaatioihin kertoo tässä analyysissä kuitenkin myös juomisesta omaksutun feminiinisyiden moninaisuudesta. He tulkitsevat sukupuolirooleja joustavina murtaen mielikuvaa juomisen perinteisestä sukupuoliasetelmasta.

Ikäluokittain tai sukupolvittain tarkasteltuna juomisen feminiiniset identiteetit näyttävät analyysin perusteella laajentuneen: naisesta on tullut kontrolloijan ja hoivaajan ohella myös itsenäi-

nen alkoholinkäyttävä, joka voi juoda runsaasti ja myös humaltua (Törrönen & Juslin 2009; Simonen 2011b). Tätä osoittavat vahvasti myös englantilaistutkimuksissa tehdyt havainnot nuorten naisten juomisen ja feminiinisyiden suhteesta, jossa identiteettiä tuotetaan haastamalla traditionaalista feminiinisyttä (Measham 2004; Plant 2008).

Tämä ei tehdyn analyysin perusteella kuitenkaan tarkoita feminiinisyiden palautumista miehiseen juomiseen tai miehiseen humalaan. Mikäli naisten juomisen yleistymistä tulkitaan sukupuolten tasa-arvoistumisen merkinä, ei se analyysissämme näy naisten muuntumisena maskuliiniseksi. Naiset juovat ja humaltuvat omalla tavallaan feminiinisyttään ja miehistä juomisperinnettä monipuolistaen (Demant & Törrönen 2011). Tästä kertoo analyysissämme erityisesti nuorten naisten tanssimiseen ja hauskanpitoon kuuluva runsas juominen ja humaltuminen, eli toiminta, jossa perinteiset maskuliiniset piirteet siirretään miehisestä juomisesta poikkeaviin konteksteihin. Nuoret naiset humaltuvat ravintoloiden ja klubien tanssilattioilla ja sekoittavat maskuliiniset vaikutteet feminiiniseen naisellisuuden korostamiseen ja flirttailevaan sosiaalisuuteen, jolloin maskuliiniset ja feminiiniset piirteet sulautuvat yhteen rikastaen miehistä humalajuomisen perinnettä (mt.).

Eri ikäryhmien välisten erojen rinnalla koulutusryhmien väliset erot feminiinisyiden konstruktioissa ja humalamielikuvissa näyttävät ehkä yllättävänkin vähäisiltä. On myös mahdollista, että ne osin peittyvät ikäryhmien välisten erojen alle.

Kansallisuuteen liittyvät feminiinisyksien tulkintojen erot puolestaan ilmenevät erityisesti siinä, millaisen suhteen nuoret naiset ottavat humalaan. Nuorten suomalaisnaisten mielikuva humaltumisesta on aineistomme valossa positiivisempi kuin nuorten ruotsalaisnaisten. Havainto näkyi jo 1980-luvun tutkimuksessa, jossa nuoret ruotsalaisnaiset käyttivät alkoholia usein mutta humalaa välttäen, kun taas nuorille suomalaisnaisille oli tyypillisempää käyttää alkoholia humalahakuisesti (Järvinen & Olafsdóttir 1984).

Toisaalta kansalliset erot tulevat esiin siinä, millaisen suhteen vanhemmat naiset ottavat perinteisiin naiseuteen liitettyihin arvoihin ja rooliodotuksiin. Vanhemmat suomalaisnaiset samastuvat juomisessa feminiinisyteen, jossa nainen asettuu luontevasti miehen hoivaajaksi ja juomi-

sen kontrolloijaksi. Sen sijaan vanhemmat ruotsalaisnaiset ottavat tällaiseen asetelmaan etäisyyttä. Heidän mielikuvissa alkoholinkäyttöön yhdistyy enemmän nautinnollisuutta. Kansalliset erot feminiinisuuden yhdistämisessä juomisen kontrollointiin ja nautintoon saattavat liittyä naisten erilaiseen asemaan maiden alkoholikulttuureissa. Tulostemme perusteella voidaan olettaa, että Ruotsissa naisella on ollut itsenäisempi asema alkoholin kuluttajana kuin Suomessa (vrt. Törrönen 2010).

Kokonaisuudessaan analyysimme kertoo juomisen feminiinisyksien moninaisuudesta. Vaikuttaa siltä, että juomiseen liittyvät identiteetit ovat monipuolistuneet, kun suomalaiset ja ruotsalaiset naiset omaksuvat identiteettiinsä entistä joustavammin perinteisiä feminiinisiä ja maskuliinisia pidettyjä piirteitä, niitä luovasti sekoittaen. Tämä näkyy erityisen vahvasti nuorilla naisilla, jotka ottavat omaan juhlimiseensa ja hauskanpitoonsa vaikutteita maskuliinisista juomistraditioista, mutta asettavat ne uusiin feminiinisiin yhteyksiin, tyyleihin ja tapoihin (vrt. Lyons & Willot 2008; Rolfe & al. 2009).

Vastaavankaltainen muutos nuorten naisten alkoholikulttuureissa on havaittu toteutuneen myös Euroopassa laajemmin (ks. Measham & Brain 2005). Vaikka humala näyttelee näissä nuorten naisten uusissa juomiskulttuureissa merkittävää roolia, on tärkeää ymmärtää, että humala ei saa niissä yhtä ja samaa merkitystä. Pikemminkin humala näyttää saavan eri merkityksiä eri yhteyksissä (vrt. Törrönen 2005), ja siihen yhdistyy tilannekohtaisesti vaihtelevia feminiinisiä ja maskuliinisia määreitä.

Analyysimme tuo myös kiinnostavasti esiin, millaisia kulttuurisia mielikuvia liian mekaaninen maskuliinisuuden imitointi herättää haastateltaviemme keskuudessa. Nainen, joka ottaa miehen paikan, mutta ei mukauta maskuliinista toimintaa riittävän naiselliseksi, muuntuu haastateltavien assosiaatioissa alkoholistiksi, kevytkenkäiseksi vampiksi, alkoholilla surujaan pois huuhtovaksi ressukaksi tai miehistä juomiskäyttyymistä liikaa muistuttavaksi känniääliöksi. Naisen koetaan tällöin mukailevan liikaa maskuliinisia ihanteita, mikä herättää erityisesti vanhemmissa naisissa vastenmielisyyttä, inhoa ja tor-

juntaa. Samalla se kertonee, että juomiseen liittyvä normisto siitä, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei, näyttää vanhemmilla naisilla olevan nuorempia naisia tiukempi. Siinä missä nuoret naiset voivat omaksua maskuliinisia tyyli-vaikutteita joustavasti, vanhemmilla naisilla maskuliiniset vaikutteet uhkaavat herkästi käsitystä hyväksytystä naiseudesta (vrt. Lyons & Willot 2008; Montemurro & McClure 2005).

Vaikka analyysimme osoittaa kiinnostavia eroja feminiinisyksissä, on tulostemme suhteen syytä esittää joitakin varauksia. Ensinnäkin analyysimme ei kerro, viittaavatko erot vanhempien ja nuorten naisten feminiinisyksissä ikäänymiseen, aikakauteen liittyviin seikkoihin vai kunkin kohortin erityisiin ominaispiirteisiin. Emme pysty tulostemme pohjalta esimerkiksi ennustamaan, säilyttävätkö nuoremmat ryhmät ikäänymisensä alkoholimyönteisen asennoitumisensa vai ryhtyvätkö he kannattamaan vanhetessaan konservatiivisempia arvoja juomiskysymyksissä.

Toiseksi, visuaalisen materiaalin lukutavat voivat vaihdella. Esimerkiksi kuvaa 1 tuntuvat kaikki ryhmät tulkitsevan todellisuuden realistisena representaationa, kun kuvaa 3 taas lähestytään erilaisin lukutavoin. Vanhemmat ryhmät näyttävät tulkitsevan sitä realistisesti, etsien kuvasta merkityksiä, jotka ovat yhteneviä todellisuuden kanssa ja jossa kuvan tilanne samaistetaan todellisuuteen. Nuoremmassa ryhmässä kuvaa 3 tulkitaan taas vahvemmin metaforisesti, leikkimielisellä asenteella, jolloin sitä ei tarkastella yhtä vakavasti ulkoisen todellisuuden heijastuksena. Millä asenteella kuvaa luetaan, sillä voi olla vaikutuksia siihen, miten juomisen suhde feminiinisuuden ymmärretään ja kuinka sitä ilmaistaan (ks. Simonen 2011b).

Toisaalta menetelmämme nimenomainen tarkoitus on rohkaista haastateltavia ilmaisemaan kulttuurisen mielikuvituksensa kohteet, edellytykset ja rajat. Tästä näkökulmasta katsottuna lukutapojen vaihtelu ei muodosta ongelmaa. Se pikemminkin osaltaan selittää, miksi naisten feminiinisydet suhteessa juomiseen voivat rakentua erilaisiksi. Samalla kuvien lukutapaerot ilmentävät, millainen puhe naisen juomisesta on kullekin ryhmälle tyypillistä, luontevaa ja sopivaa.

KIRJALLISUUS

- Alasuutari, Pertti: Pullon läpi näkyvä mies. Teoksessa Seppo Helminen & Merja Hurri (toim.): Miehen mallit. Helsinki: Kirjayhtymä, 1985.
- Beynon, John: Masculinities and Culture. Open University Press, Buckingham and Philadelphia, 2002.
- Bogren, Alexandra: Gender and alcohol: the Swedish press debate, *Journal of Gender Studies*, vol. 19 (2011): 2, 155–169.
- Connell, R.W.: Masculinities. Berkeley: University of California Press, 1995.
- Demant, Jakob: Focus Groups as social experiments. In Jakob Demant (ed.) *Liquid socialities: Approaches to youth' alcohol experiences*. Copenhagen: Department of Sociology, 2008.
- Demant, Jakob & Törrönen, Jukka: Changing Drinking Styles in Denmark and Finland. Fragmentation of Male and Female Drinking among Young Adults. *Substance Use and Misuse* 46, (2011), 10: 1244–1255.
- de Visser, Richard & McDonnell, Elizabeth J.: "That's OK. He's a guy". A mixed-methods study of gender double-standards for alcohol use. *Psychology & Health* 2011, DOI: 10.1080/08870446.2011.617444.
- de Visser, Richard & Smith, Jonathan A.: Alcohol consumption and masculine identity among men. *Psychology and Health* 22 (2007):5, 595–614.
- Goffman, Erving: *Frame Analysis. An Essay on the Organization of Experience*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1974.
- Harré, Rom & Langenhove, Luk van: *Positioning Theory. Moral Contexts of Intentional Action*. Oxford: Blackwell, 1999.
- Helmerson Bergmark, Karin: Gender roles, family and drinking: women at the crossroads of drinking culture. *Journal of family history* 29 (2004): 3, 293–307.
- Holmila, Marja: *Kulkurin valssi on miesten tanssi. Naiset alkoholin suurkuluttajina. Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos*. Helsinki: VAPK-Kustannus, 1992.
- Holmila, Marja: *Wives, Husbands and Alcohol: A Study of Informal Drinking Control within the Family*. Helsinki: Finnish Foundation for Alcohol Studies, 1988.
- Holmila, Marja & Raitasalo, Kirsimarja: Gender differences in drinking: why do they still exist? *Addiction* 100 (2005):12, 1763–1769.
- Jaatinen, Jaana: *Tyttöjen juhlat. Nuorisotutkimus* 18 (2000):2, 31–46.
- Julkunen, Raija: *Sukupuolen järjestykset ja tasa-arvon paradoksit*. Tampere: Vastapaino, 2010.
- Järvinen, Margaretha & Ólafsdóttir, Hildigunnur: *Naisten juomatavat pohjoismaissa. Alkoholipoliittikka* 49 (1984):6, 292–295.
- Lemle, Russell & Mishkind, Marc E.: Alcohol and masculinity. *Journal of Substance Abuse Treatment* 6 (1989):4, 213–222.
- Lyons, Antonia C. & Willot, Sara A.: Alcohol consumption, gender identities and women's changing social positions. *Sex roles* 59 (2008):9–19, 694–712.
- Maunu, Antti & Simonen, Jenni: *Miksi Suomi juo? Nuoret, humala ja sosiaalisuus*. Teoksessa Pia Mäkelä, Heli Mustonen & Christoffer Tigerstedt (toim.): *Suomi juo*. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, 2010.
- McPherson, Mervyl, Casswell, Sally, & Pledger, Megan: Gender convergence in alcohol consumption and related problems: Issues and outcomes from comparisons of New Zealand survey data. *Addiction*, 99 (2004):6, 738–748.
- Measham, Fiona: "Up for it, mad for it?" Women, drug use and participation in club scenes. *Health Risk and Society* 6 (2004):3, 223–237.
- Measham, Fiona & Brain, Kevin: 'Binge' drinking. British alcohol policy and the new culture of intoxication. *Crime, Media, Culture: An international journal* 1 (2005):3, 263–284.
- Montemurro, Beth & McClure, Bridget: Changing gender norms for alcohol consumption: social drinking and lowered inhibitions at bachelorette parties. *Sex roles* 52 (2005):5/6, 279–288.
- Morgan, David: *Focus group as qualitative research*. London: Sage, 1996.
- Mäkelä, Klaus & Virtanen, Matti: *Kauppaoppilaiden suomalainen humala. Alkoholipoliittikka* 52 (1987):2, 376–383.
- Nykyri, Tuija: *Naiseuden naamiaiset. Nuoren naisen diskoruumiillisuus. Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisu* 48. Jyväskylä: Nykykulttuurin tutkimusyksikkö, Jyväskylän yliopisto, 1996.
- Nätkin, Ritva: *Naisten vastuun ja kotien ylläpitämisen ristiriidoista*. Teoksessa Liisa Rantalaiho (toim.): *Miesten tiede, naisten puuhut*. Tampere: Vastapaino, 1986.
- Plant, Moira L.: The role of alcohol in women's lives: a review of issues and responses. *Journal of Substance use* 13 (2008):3, 155–191.
- Plant, Martin & Plant, Moira: *Binge Britain: Alcohol and the National Response*. Oxford: University Press, 2006.
- Pyörälä, Eeva: *Nuorten aikuisten juomakulttuuri Suomessa ja Espanjassa. Tutkimuslause* n:o 183. Helsinki: Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, 1991.
- Raitasalo, Kirsimarja & Simonen, Jenni: *Alaikäiset raitistuvat mutta nuorten aikuisten juominen lisääntyy*. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2011):1, 17–29.
- Rolfé, Alison & Orford, Jim & Dalton, Sue: Women, alcohol and femininity: a discourse analysis of women heavy drinkers. *Journal of health psychology* 14 (2009):2, 326–335.
- Rúðólfssdóttir, Annadís G. & Morgan, Philippa: Alcohol is my friend: young middle class women discuss their relationship with alcohol. *Journal of community and applied social psychology* 19 (2009):6, 492–505.
- Schippers, Mimi & Grayson Sapp, Erin: *Reading Pulp Fiction: Femininity and power in second and third wave feminism: Feminist Theory* 13 (2012): April, 27–42.
- Simonen, Jenni: *In control and out of control*. The

- discourse on intoxication among young Finnish women in the 1980s and 2000s. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* 28 (2011a): 2, 131–147.
- Simonen, Jenni: Hyväksytyä, hävettyä ja haluttua. Juomisen naiskuvat ja sukupuolijärjestykset erikäisten naisten kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2011b): 5, 494–510.
- Simonen, Jenni: Humala ja sukupuoli. Eri-ikäisten naisten ja miesten puhe humalasta ja juomisen kontrollista. *Janus* 20 (2012a): 2, 111–130.
- Simonen, Jenni: Miehet ja alkoholi. Ikä, koulutustasuta ja juomisen maskuliinisuus. *Yhteiskuntapolitiikka* 77 (2012b): 4, 386–402.
- Sveningsson Elm, Malin: Exploring and negotiating femininity: Young women's creation of style in a Swedish Internet community. *Young* 17 (2009): August, 241–264.
- Törrönen, Jukka: Juomisen vapaus ja vastuu. Sosiosemioottinen analyysi alkoholipoliittisesta liberalismista maallikkoajattelussa. Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia No. 234. Helsinki: Yliopistopaino, 1999.
- Törrönen, Jukka: Haastatteleminen virikkeillä: virike johtolankana, pienenomaailmana ja/ tai provosoi- jana. *Sosiologia* 38 (2001), 3: 205–217.
- Törrönen, Jukka: Nuorten aikuisten humalakokemukset. Analyysi juomatapojen dynamiikasta ravintola- ja juomispäiväkirjoissa. *Yhteiskuntapolitiikka* 70 (2005): 5, 488–504.
- Törrönen, Jukka: Alkoholi ruotsalaisten naistenlehtien alkoholiaiheisessa mainonnassa 1960-luvulta 2000-luvulle. *Yhteiskuntapolitiikka* 75 (2010):6, 603–624.
- Törrönen, Jukka & Juslin, Inka: Alkoholi naistenlehtien mainonnassa 60-luvulta 2000-luvulle. *Yhteiskuntapolitiikka* 74 (2009):5, 509–522.
- Törrönen, Jukka & Maunu, Antti: Pihvin pariin punaviini, raju ryyppäys risteilyllä. Juomistilanteiden lajityypit ja sukupuolisidonnainen sääätely päiväkirjoissa. *Yhteiskuntapolitiikka* 71 (2006):5, 499–514.
- West, Candace & Zimmerman, Don H: Doing Gender. *Gender and Society* 1 (1987):2, 125–151.
- Wilsnack, Richard W. & Wilsnack, Sharon. C.: Gender and Alcohol. Individual and Social Perspectives. New Brunswick, New Jersey: Rutgers Center, 1997.

SUMMARY

Jenni Simonen & Jukka Törrönen & Christoffer Tigerstedt: Femininities of drinking as described by women of different ages in Finland and Sweden (Juomisen feminiinisyysdet eri-ikäisten suomalais- ja ruotsalaisnaisten kuvaamina)

It is commonly thought that women's increased drinking in recent decades implies a convergence of feminine and masculine drinking styles, specifically that women have been moving closer to men. In this article, however, we suggest that women's involvement in drinking situations has enriched the worlds of drinking and inebriation and brought greater diversity to feminine and masculine drinking styles.

We approach the subject by studying cultural images of gendered representations and particularly femininities associated with drinking. Our aim is to find out what types of femininities young and older women in Finland and Sweden construct in their interpretations of images of different drinking situations.

The research data consist of group interviews collected using the same method in Finland and Sweden among women and men in four different age groups (20 yrs, 25–30 yrs, 35–40 yrs and 50–60 yrs) and representing two different educational levels.

Our focus is on how women interpret the stimulus images shown to them in the group interviews. We are particularly interested in the femininities constructed by women, and relate these femininities to the discussion on the convergence of feminine and masculine drinking styles.

The analysis shows that women attach many different kinds of femininities to drinking. It seems that age plays a significant role in the construction of femininity: older women in Finland and Sweden tend to associate the femininity of drinking more closely to caring and control, while younger women additionally refer to pleasure, freedom, inebriation and individuality. In addition to age-related differences, the analysis reveals differences that stem from nationality. Based on the analysis it is concluded that feminine drinking is not converging and merging into masculinity. Rather it seems that drinking-related identities are diversifying as women are adopting traditionally feminine and masculine traits and characteristics and mixing them up without any fixed pattern.

Keywords: femininities, alcohol, diversification, group interviews.